

BÖLÜM

3

ATEŞLİ SİLAH VE PATLAYICI MADDE YARALANMALARI

Gökmen KARABAĞ⁴, Murat AKBABA⁵

GİRİŞ

Ateşli silahlara erişimin kolaylaşması, saldırı ve savunmada etkin bir şekilde kullanılabilmesi nedeni ile ateşli silahlar ile yaralanma ve ölüm olguları adli tıp uygulamalarında sık olarak karşımıza çıkmaktadır. Ateşli silah; "Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelikte"; "Mermi çekirdeği veya saçma tabir edilen özel şekil ve nitelikteki maddeleri, barut gazı veya bu neviden patlayıcı ve itici güç ile uzak mesafelere kadar atabilen silah" olarak tanımlanmaktadır (1).

Ateşli silah yaralanması ile karşılaşıldığında muayenede ve düzenlenecek raporda;

- ♦ Ateşli silah tipi (kısa-uzun menzilli),
- ♦ Yaralanmaların sayısı ve lokalizasyonu,
- ♦ Giriş-çıkış deliği,
- ♦ Atış mesafesi (uzak, yakın, bitişğe yakın, bitişik),
- ♦ Yaralanmanın trajesi,
- ♦ Elbiseli bölgeye olan atışlarda elbisenin saklanması,
- ♦ El ya da vücuttan örnek alınması,
- ♦ Kaç atış yapıldığı hususlarına dikkat edilmelidir (2-3).

Bu bilgilerin raporda yazılabilmesi için ateşli silahların türleri, atış mesafesi ve giriş çıkış deliklerinin tanımlanmasının bilinmesi gereklidir.

ATEŞLİ SİLAHLARIN SINIFLANDIRMASI

Uzun Namlulu Silahlar

Bu tür silahlara omuzdan ateşlenen silah veya tüfek adı da verilir. Namlu uzunluğu 75-85 cm arasındadır. (4,5) namlu içerisinde yiv-set olabileceği gibi yivsiz-setsiz de olabilirler.

Yivli Setli Uzun Namlulu Silahlar (Savaş Silahları)

Bu tür silahlarda namlu içerisinde, namlu boyunca uzanan helezon olarak dönen yiv (girinti) ve set (çıkıntı) bulunur (2,6-8). Namlu içerisinde bulunan bu yiv-set oluşumları, mermi çekirdeğine namlu içerisinden geçerken dönme hareketi verir ki (3,8) bu dönme hareketi ile mermi çekirdeğinin namludan çıktığında takla atmadan düz bir şekilde hedefe ulaşması sağlanmış olur. Her iki set arasında kalan mesafeye metrik sistemde çap ondalık sistemde ise kalibre denir (3,6,9,10).

⁴ Dr. Öğretim Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, gkmnkrbg@gmail.com

⁵ Dr. Öğretim Üyesi, Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi, drakbabamurat@gmail.com

raporlarda eksiksiz bir şekilde tanımlamaları ve delil niteliğinde olabilecek materyallerin bozulmadan ilgili makamlara teslimi adli süreçte olayın aydınlatılabilmesi için son derece önemli olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ateşli silah, patlama yaralanmaları, otopsi, adli tıp

KAYNAKÇA

1. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.911779.pdf> erişim tarihi: 16.07.2019.
2. Polat O, İnanıcı MA, Aksoy ME. (1997). Ateşli Silah Yaralanmaları. Polat O, İnanıcı MA, Aksoy ME (Ed.), Adli Tıp Ders Kitabı içinde (s. 114-126). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi
3. Erkol ZE, Büken B. (2016). Ateşli Silah Yaralanmaları / Patlamaya Bağlı Yaralar. Celbiş O, İşcan MY (Ed.), Adli Bilimler, Kimlik, Yeniden Yapılandırma ve Ölüm içinde (s. 121-127 / 131-132). Ankara: Akademisyen Kitabevi
4. Beyaztaş FY, Can M, Bütün C. (2010). Ateşli Silah Yaralanmalarında Hekim Sorumluluğu. Koç S, Can M (Ed.), Birinci Basamakta Adli Tıp içinde (s. 74-80). İstanbul: Golden Print
5. Hancı İH. (2002). Ateşli Silah Yaraları. Hancı İH. (Ed.), Adli Tıp ve Adli Bilimler içinde (s. 71-96). Ankara: Seçkin Yayıncılık
6. Çetin G. (2011) Ateşli Silah Yaraları / Patlamaya Bağlı Yaralar. Adli Tıp Ders Kitabı içinde (s. 319-342 / 343-348). İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları
7. Knight B. (1995). Simpson Adli Tıp. (Çeviri Editörü: Nur Birgen). İstanbul: Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı
8. Yılmaz A. Ateşli Silahlarla Oluşan Yaralanmalar. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 50: (2004), 167-78.
9. Saukko P, Knight B. (2004). Gunshot and explosion deaths. Saukko P, Knight B. (Ed.) In Knight's Forensic Pathology (3th. Edition pp.245-280) London: Arnold.
10. Di Maio VJM. (2003). Characteristics of Rifles, Handguns, and Ammunition. Froede RC (Ed.), In Handbook of Forensic Pathology (2. Edition pp.175-183). Illinois: Collage of American Pathologist.
11. Çetin G, Yorulmaz C. (1999). Ateşli Silah Yaraları / Patlamaya Bağlı Yaralanmalar. Soysal Z, Çakırlı C (Ed.), Adli Tıp içinde (s. 561-585 / 587-593). İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları
12. Beyaztaş FY. Av tüfeği ile yapılan atışlarda atış mesafesinin belirlenmesi. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 25(1): 43-46.
13. Wilson JM. Shotgun ballistics and shotgun injuries. West J Med, 129 (2):149-155.
14. Di Maio VJM. (1999) Gunshot wounds: practical aspects of fire-arms, ballistics, and forensic techniques. (2nd ed.). Boca Raton,FL: CRC Press.
15. Wilson J. Wound ballistics (Trauma Rounds). West J Med, 127 (1):49-54.
16. Polat O. (2000). Ateşli Silah Yaraları. Polat O. (Ed.), Adli Tıp içinde (s. 267-270). İstanbul: Der Yayınları
17. Aşirdizer M, Yavuz MS, Zeyfeoglu Y. (2005). Ateşli Silah Yaraları / Patlamaya Bağlı Yaralanmalar. Aşirdizer M, Yavuz MS, Zeyfeoglu Y. (Ed.), Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı (Ders Notları) içinde (s. 173-177 / 77-179)
18. J J Hollerman, M L Fackler, D M Coldwell, et al. Gunshot wounds: 1. Bullets, ballistics, and mechanisms of injury. AJR Am J Roentgenol, 155(4),685-690.
19. http://194.27.141.99/dosya-depo/ders-notlari/gursel-cetin/Atesli_Silah_Yaralari.pdf Erişim tarihi: 16.07.2019
20. Bilge Y. (2013). Ateşli Silah Yaralanmaları / Patlama yaralanmaları. Bilge Y. (Ed.), Adli Tıp içinde (s. 187-193 / 202). İstanbul. İstanbul Tıp Kitabevi
21. Tunalı İ. (2001). Ateşli Silah Yaraları. Tunalı İ. (Ed.), Adli Tıp içinde (s. 122-125). Ankara: Seçkin Yayıncılık
22. <http://www.turkcerrahi.com/makaleler/travma/travma-kinetigi/> erişim tarihi: 16.07.2019.
23. Şam B. (2003). Adli Otopsi Atlası. İstanbul: Adli Tıp Kurumu Yayınları - 7.
24. Ozer MT, Coskun K, Ogunc G, et.al.Patlama Yaralanmalarının Gizli Yüzü: Şok Dalgaları. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg 2010;16:395-400.
25. <https://www.cdc.gov/masstrauma/preparedness/primer.pdf> erişim tarihi: 28.07.2019
26. https://www.calhospitalprepare.org/sites/main/files/file_attachments/blast_fact_sheet_professionals-a.pdf erişim tarihi: 28.07.2019